בש א ב מיי פ"ב מה' מקוואות הלי יח סמג עשין רמח טוש"ע י"ד סי קלט סעיף ב [וברב אלפס שבועות

:[.357

וצ"ל באהל גי' הערוך בערך ל"ל במהל גי" הערון בערך
 עפר א' וכ"א ברי"ף [וברא"ש]
 פ"צ דשבועות וכן בטוש"ע וכ"ל
 הב"י דגרסי כל הפוסקים
 במהלן, ב) [בהרא"ש אי אשה לא תחוף אלא בחמין ואפי׳ בחמי נת תחוף תנה במתין וחפי" במתי חמה אבל לא בלונן וכו' ובוה מובן פירש"י ד"ה ואפילון) (ג) (ר"ה יג פסמים עא) קדושין כה. יבמות קד: חולין פג: מנחות יח: קג: מכות יח: נדרים מנחות יח: קג: מכות יח: נדרים עג. צ"ב פא:, ד) [קדושין כה. ע"שו, ה) בס"י אי במגילה. ו) ל"ל ולא מעכבין ואמאי הא לא מצי סמיך ובפ' כל פסולי המוקדשין כו' שחיטה דאורייתא המתקושין כי שמיטה מהרייתנו והא רבינהו קרא דמוזבו ולא מנגעו וקרא בהבאת קרבן מיירי ואע"ג דלא טהר כר. רש"א ועיין במוס' ר"פ כסוי דם ופ' מצות חליצה, ז) צ"ל הפסולין, מצות חליצה, ז) צ"ל הפסולין, מ) [מנחות דף קב ע"ב, ט) [ערך כף צ'], י) [רפ"ג דוצים ופ"ח הי"ח דמגילה],

הגהות הב"ח

 (A) גמ' למ תחוף אלה בחמין ואפילו בחמי חמה אכל לה לונן לליל: (3) שם דקריני משרו מזייה: (ג) רש"י ד"ה משרו מזייה: (ד) ר"ה סילתה משרו מזייה: (ד) ר"ה סילתה יכוי ולא בסילתא במגילה נ"ב לא נמלא כן במגילה אלא בפי הבע"י בדף סג ואולי רש"י היה גורס כך גם בפ"ק דמגילה אלל אין אסתר מגדת ע"ש דיהיב דכי עלה איו אשה מתהגאת מנדכי ענה הין משה מנתומת אלא בירך חברתה: (ה) תום" ד"ה איכא וכו' לא מיירי נ"ב דאל"כ קשיא דרבא דהכא לרבא דסוף שמעתחת דדרש רבה חשה מופפת כו':

הגהות מהר"ב רנשבורג גמ' מיתיבי בית הקמטים. נ"ב מקוואות פ"ח:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

תום' הרא"ש (המשך) בראשו דחפיפה לא שייך אלא בראש ובמקום השער וכן לא מצינן חפיפה בכל מקום בתלמוד אלא במקום שער בשמעתין לעיל אבל בקרירי לא משום דמשרו מזיא: לא לא משום רמשוד מהיא: לא תחוף בנתר דמיקטף. ובפ״ק דשבת גבי הלל שהיה חופף ראשו ובפ׳ חלק דהוה חפיף רישיה וכן נזיר חופף ומפספס אבל לא סורק וכן גבי עיקר אבל לא סווק וכן גבי עיקו תקנת חפיפה דתקין עזרא בפי מרובה פריך מדאורייתא היא דכתיב את כל בשרו שלא יהיה דבר חוצץ כו'. ומשני ראורייתא לעיוני דלמא מקטר. דאורייתא לעיוני דרמא מקטר.

ועזרא חיקן חפיפה ולישנא

דמיקטר לא שייך אלא גבי

שער אבל שאר הגוף לא

בעי הדחה כלל: מדקאמר

שתהא אשה מדחה קמטיה

מכלל דלשאר הגוף לא בעי

בעי ביעו הרמוף לא בעי הדחה דאי קמטיה לרבותא קאמר דאע"ג שאין צריך ביאת קאמר דאע"ג שאין צריך ביאת מים צריך הדחה וה"ה שאר הגוף. א"כ הו"ל למימר אפילו בית קמטיה. ורבינו שמעיה בתב בשם רש"י דחפיפה הוא מוב בשט שי דוופיפה הוא בכל הגוף כדאמרינן בפרק כל כתבי מי שהיה לו שם כתוב על בשרו לא יחוף. והגירסא ליתא התם אלא [לא] רחוץ ולא יסוך. ועוד הביא ראיה מההיא דפ״ב כתובות ואית מחודא דע בי כוובחת מישחא דחפיפותא קאמר מר. ואינה ראיה דמיירי בשמן שסכין לאדם שיש לו חטטין . בראשו. ועוד הביא מדאמרינן לקמן בפירקין עבדי חסרת טשטקי חסרת דודי חסרת. טשטקי חסרת דודי חסרת. ואי לחפיפת הראש גרידא מה צריך כולי האי וגם זו אינה ראיה לפר"ת דמפרש דודי להחם חמין ולהטילן במי הטבילה אם יראה מן לא מחוף. שערה: מקטף. נותק שער ומתבלבל וחולץ: סריך. מדביק השער וחולץ: ואפילו נחמי חמה. די לה בחמין שהוחמו בשמש: (ג) דמשרו מויא. מקשין את השערות ואין לכלוכן עובר: קמטיה. בית השחי ובית הסתרים שלה: כל הראוי לבילה. במסכת

מנחות [קג:] ששים עשרונים הבאים בכלי אחד ראוין לבלול ואין בילה מעכבת בו שאם לא בלל כשר ושאין ראוי לבילה כגון ששים ואחד עשרונים בכלי אחד בילה מעכבת בו ופסולה הואיל ואי בעי לבלול לא מצי למבלל: אינה לריכה לחוף ולעבול. דודאי לאחר שטבלה בא עליה: איכא בינייהו כו'. ללישנה קמה בעינן נזיכם לחפיפה טבילה: סמוך מרחלאות. שדרך מרחלאות לישב ע"ג אלטבאות של אדמה דדמי לכלי חרם ואתי למימר טבילה עולה בהן: סילתא. בקעת עבה כמו בחברתה ולא בסילתא (ד) ה) [ביבמות] (דף סג:): דבעיתה. שלה תפול ולה טבלה שפיר:

משום דמקטף ובחול משום דמסריך ואמר אמימר משמיה דרבא ייאשה לא תחוף אלא בחמין (6) אבל לא בצוגן ואפילו בחמי חמה צונן מאי מעמא לא משום דקרירי 🌣 ומשרו מזייא ואמר רבא ילעולם ילמד אדם בתוך ביתו שתהא אשה מדיחה בית קמטיה במים אן מיתיבי יבית הקמטים ובית הסתרים אינן צריכין לביאת מים ינהי דביאת מים לא בעיגן מקום הראוי לביאת מים בעינן כדר' זירא פרא"ר זירא יכל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו ושאין ראוי לבילה בילה מעכבת בו יאמר רבין בר רב אדא אמר רבי יצחק מעשה בשפחתו של

אלא תחוף לא בנתר ולא ¢בחול בנתר

רבי שמבלה ועלתה ונמצא לה עצם חוצץ בין שיניה יוהצריכה רבי מבילה אחרת ואמר רבא "מבלה ועלתה ונמצא עליה דבר חוצץ אם סמוך לחפיפה מבלה אינה צריכה לחוף ולמבול ואם לאו צריכה לחוף ולמבול איכא דאמרי "אם באותו יום שחפפה מבלה אינה צריכה לחוף ולמבול ואם לאו צריכה לחוף ולטבול מאי בינייהו איכא בינייהו למסמך לחפיפה טבילה למיחף ביממא ולמטבל בליליא אמר רבא יאשה לא תעמוד על גבי כלי חרם ותמבול סבר רב כהנא למימר מעמא מאי משום גזירת מרחצאות הא על גבי סילתא שפיר דמי א"ל רב חנן מנהרדעא התם מעמא מאי למשום דבעית סילתא נמי "בעיתא אמר רב שמואל בר רב יצחק יאשה לא תמבול

בבית הסתרים כמו בילה וקריאה בחלילה ובביכורים וי"ל דאין סברא גבי טבילה שלא הקפידה תורה אלא שיטהר האדם ואין לומר דלכתחילה לבעי דכיון דבדיעבד טהור לכתחלה נמי לא בעי ותעלה לו טבילה אבל בילה ומקרא בכורים וחלילה מלות נינהו הלכך לכתחלה ליעבד וא"ת כיון דלכתחלה בעי" בילה במנחות (ד' יח:) גבי עיקר מילחיה דרבי זירא דקאמר מתנדב אדם מנחה של ס׳ עשרון ומביאה בכלי אחד מנחה של ס״א מביא ס׳ בכלי אחד ואחד בכלי אחד דקים להו דם׳ נבללין וס״א אין נבללין ופריך וכי אין נבללין מאי הוי והא תנן אם לא בלל כשר ומשני א״ר זירא כל הראוי וכו׳ ומאי פירכא כיון דלכתחילה מצוה לבלול משום הכי מצוה להביא בב׳ כלים לקיים בה מצות בלילה ואומר ר"י כיון שנדר מנחה של ס"א אינו יוצא ידי נדרו אם לא יביא מנחה גדולה הלכך כיון דדיעבד כשר בלא בילה יש לו להביא בכלי אחד לקיום נדרו ואע"ג דגבי ב' עשרונים קאמר אם רוצה מביא בב׳ כלים מ״מ גבי ס״א מוכח מילתא דנתכוין לקרבן גדול אי נמי מתנדב אדם מנחה קאי אמנחה אחת דאמרינן התם לעיל ומשום הכי לא בעי לפלוגינהו בשני כלים משום בילה כיון דאינה מעכבת מיהו קשה דהך סוגיא דהתם לר"ש דאית ליה דס"א אינן נבללים ור"ש פליגה אדרבנן דקאמר הרי עלי מנחה להביא בכלי אחד והביא בב' כלים דאף ידי נדרו יצא וכיון דבדיעבד יצא בשני כלים שפיר אית ליה לפלוגינהו כדי לקיים מצות בלילה ואכתי קשה מאי פירכא וי"ל דמנחה של ס"א משמע יותר מנחה אחת ממנחה קבועה סתם אע"ג דפריש בהדיא בכלי אחד אי נמי הך פירכא דוכי אין נבללין מאי הוי לרבנן פריך ונאמר דאית ליה לההוא תנא טעמא דר"ש דס"א אין נכללים יפה: אם סמוך לחפיפה מבלה אינה צריכה לחוף ולמבול. והא דאמר נפ״ק דחולין (דף י.) טכל ועלה ונמלא עליו דכר חוצץ אפילו נמעסק באותו המין כל היום כולו לא עלתה לו טבילה עד שיאמר ברי לי שלא היה עלי קודם לכן התם בשלא טבל סמוך לחפיפה אע"ג דהתם לא מפליג ועוד אומר ר"ת דההיא דחולין לטהרות ומחמרינן טפי דאפילו טבל סמוך לחפיפה לא מועלת לו טבילה והכא איירי לבעלה והא דאמרינן בסוף שמעתין ולית הילכתא ככל הני שמעתתא כי איתמר הני לטהרות לא קאי אהך מימרא אלא קאי אכולהו מימרות דמכלי חרס ואילך ועוד אומר ר"י דאי הך דחולין מיירי לטהרות איכא לאוקמיה בשלא חפפה כלל כדאיתא בירושלמי דמסכת פסחים סוף פרק כל שעה נדה חופפת וסורקת וטובלת כהנת אינה חופפת וסורקת נדה כהנת חופפת וסורקת שלא תחלוק בין נדה לנדה וטעמא מפרש התם לפי שכהנת חדירה בטבילה לא החמירו עליה ובעיוני סגי לה ושוב פירש ר"ת דחפיפה לא שייכא אלא בראש והך דחולין איירי בשאר הגוף דליכא חפיפה וכן משמע לעיל דקאמר אשה לא תחוף אלא בחמין כו׳ וקאמר טעמא דמשרו מזיא ומדלא קאמר לא תחוף ראשה ש"מ דבכ"מ חפיפה שייך טעמא דמשרו מזיא דבמקום שער הוא ועוד מביא ר"י ראיה דאמרינן בפרק מרובה (ב"ק דף פב.) גבי עשר תקנות דעורא שתהא אשה חופפת וטובלת ופריך מדאורייתא הוא וכו' מאי נינהו שערות ומשני לעיוני מדאורייתא דילמא מיקטר ואתא איהו ותקן חפיפה ומדקאמר דילמא מיקטר שמע מינה דאיכא חפיפה בראש ובכמה מקומות הוזכרה חפיפה אלל הראש אבל במחזור ה"ר שמריה מפרש בשם רש"י דבכל הגוף שייך חפיפה כדאמרינן בפ" כל כתבי (שבת דף קכ:) הרי שהיה שם כתוב על בשרו ה"ז לא יחוף ומיהו בכל הספרים ליכא אלא לא ירחץ ולא יסוך ועוד מייתי ראיה מדמייתי לקמן (דף סו:) אההיא דאשה חופפת בלילה וטובלת בלילה מעובדא דהוה בי ריש גלוחא ואמר לה עבדי חסרת דודי חסרת טשטקי חסרת פי׳ עבדי חסרת להביא מים להחם לרחוץ כל הגוף דאילו חפיפת הראש לא בעי כולי האי ומיהו לפירוש ר"ח אין ראיה שפירש עבדי חסרת להחם מים להטיל לתוך מי הטבילה הלולנין להחם וטשטקי הוא טשטקי דפיזא והוא כסא לישב עליו בבית המרחך ורבינו סעדיה פירש טשטקי מסרקות היינו לחוף הראש הילכך אין לנו ראייה שיצטרך חפיפה בגוף אלא לעיוני בעלמו בכית המרחך ורבינו סעדיה פירש טשטקי מסרקות היינו לחוף הראש הילכך אין לנו ראייה שיצטרך חפיפה בגוף אלא לעיוני בעלמא כמו בראש מדאורייתא ואע"פ שאנו מדמין אין לעשות מעשה אלא לריך לחפוף כל הגוף וכן מנהג כל הנשים לרחוך כל הגוף עכשיו. נועי מוס' ב"ץ פ"צ. ד"ה ושמהאן: אירבא בינייהו סמוך לחפיפה שבילה. לא מיירי (ס) הכא מידי בהלרכת סמוך לחפיפה טבילה עכשיו. נועי מוס' ב"ץ פ"צ. ד"ה ושמהאן: אירבא בינייהו סמוך לחפיפה שבילה. אלא לענין לחלות אחר הטבילה אם נמצא עליה דבר חוצך קאמר דפליגי אם צריך לענין זה סמוך לחפיפה טבילה: צל גבי בדי חרם. גרסי דשייך ביה גזירות מרחצאות שרגיל להיות ומצוי שם כלי חרס לצורך חמין: אישה דא תשבוד בגמד. כתוב בספרים אע״ג דהשתא ליכא אימור ברדיוני נפל ופירש"י בנמל מפני שהספינות רגילות להיות שם כל שעה מצוי שם טיט ואע"ג דהשתא ליכא עליה טיט אימור ברדיוני בצאתה מן המים שכשכה רגליה במים ונפל ופי' נמי מפלי ביומי חשרי דבסמוך מחללות תחתיהן מפני הטיט ולרבינו תם נראה כפירוש ר"ח לא מטבול בנמל כי בני אדם מלויין שם ובעיתא וממהרת מפני שבושה מבני אדם המלויין שם והוי דומיא דסילתא דהוי טעמא משום דבעיתא ופירש מפצי מחצלות כמין גדר בנהר לצניעות שלא יראוה עוברין ושבין ול"ג הכא אע"ג דהשתא ליכא כו" עד בסמוך גבי נתנה תבשיל לבנה וטבלה לא עלתה לה טבילה אע"ג דהשתא ליכא אימור ברדיוני נפל ומפרש ר"ח בשני דלחי"ן לשון ודידה ור"ח פיי לשון הוחלקה ונפל בירידה ובערוך ש פירש מפלי משום לניעות ור"ח פי' מקוואות ביומי ניסן משום דחייש לשאובין וכן פי" בערוך וחימה הוא מה שאיבה שייך וי"ל כי כמה לינורות מושכין לחוך הנהרות שהם בכלים שחקקן ולבסוף קבען אבל פירש"י עיקר דנוטפין כמקוה ואינם מטהרין אלא באשבורן ולא דרך זחילה ומשום מים חיים ליכא לפרושי כדפירש"י דתניא בחוספתאי חומר בזב מבובה שהזב טעון מים חיים [כו']:

בל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו. וא"ת הא נכמה מקומות כתיב בלולה ונימא שנה עליו הכתוב לעכב וי"ל דכולהו לריכי לגופייהו וקשה דנימא מדתנא בהו קרא בפרשת נשיאים תריסר זימני בלולה בשמן דמעכבא דהכי אמרינן בהקומץ רבה (מנחות יט:) דפריך

> משעה דכתיב וימלא כפו ממנה לומר דשנה עליו הכתוב לעכב על מלח קומלו ופריך והא אמר שמואל מזרקות מקדשים את היבש דכתיב שניהם מלאים סולת ומשני שאני התם דתנא בהו קרא תריסר זימני לעכב ויש לומר דשמה יש שום דרשה בשום מקום דבילה לא מעכבא וא"ת כיון דלא מעכבא היכא דאין ראוי לבילה נמי ליתכשר ויש לומר דסברא הוא דכיון דקפיד קרא לכתחלה לעשות המצוה בעינן שיהא ראוי לכך אע"פ שאינו מעכב דאם לא כן נתבטלה המצוה לגמרי שלא היה יכול לעשותה וכן בכמה מקומות כגון ביאת מים דכתיב כל בשרו וממעטים בית הסתרים ומ"מ בעינן ראוי לביאת מים בכל בשרה וכן בכמה דוכתי וגבי ערל וטמא דמשלחין קרבנן אף על פי שאינן ראויים לסמיכה 1 ולא מעכבין דהא רבינהו קרא דמזובו ולא מנגעו וקרא בהבאת קרבן מיירי ואמאי הא לא מצי סמיך ובפרק כל ו) פסולי המוקדשין (זכחים לג.) דתכף לסמיכה שחיטה דאורייתא ואע"ג דלא טהר מנגעו משלח קרבן זיבה וא״ת אמאי לא בעינן ביאת מים לכתחילה

ל גדה מיי שם פ״ח הליי ק ג ד ה מיי שם פ״ה הכי י קמנג שם טוש״ע שם סעי א [וסעי טן וסי קלה סעי כה [סעי מב] וסעיף מג ובהג״ה [וברב אלפס שם]: א ו מיי פי״ו מהלי מעשה לשמואל גבי מנחה דלא יליף דורות הקרבנות הלכה ו: לב ז מיי פ"ב מהלכות מקוולות הלי יג קמג עשין רמח טוש"ע י"ד קי קלח :סעיף כד לג ח ט מיי שם הלכה יו ועיין בהשגות ובכ"ת סמג שם טוש"ע י"ד סי קלט סעיף י: לד י מיי שם הלי מו טוש"ע שם פעיף ג ופעיף ח: לה כל מ מיי שם פ״א הלי יא מתג שם טוש"ע י"ד סי מתג שם טוש"ע י"ד סי קלח סעיף לה: לו ג מיי שם טוש"ע שם סעיף לג וסעיף לד: תום' הרא"ש

מו:

קטנה ס"ל דא"א כ"ש יום מ' לזכר: אשה לא תחוף . אלא בחמין ואפי׳ בחמי חמין אלא בומין ואפי בחמי ומין אבל בקרירי לא. ובפר״ח גרס אשה לא תחוף בקרירי ואפי׳ בחמי חמה. פי׳ אסור לחוף. ובפרק כל שעה אמרינן לא תלוש בחמין ולא בחמי חמה אמויק לא אלוש בחמין ולא בחמי חמה אלמא מדמי המי המה לחמין. ומיהו לא קשה לפר"ח דגבי הימוץ בחמין כל דהו מתחמץ: דאבר רי זירא כל הראוי העבר ביל מעכת בו. האי מילתא דרי זירא בפי המנחות והנסכים גבי הא דתנן הרי עלי למנחה של ס"א עשרונים מביא ששים בכלי אחד ועשרון אחד בכלי אחר. ומפרש טעמא משום אוו. ומפוש טעמא משום דששים נבללין ששים ואחד אין נבללין. ופריך כי אין נבללין מאי הוי והתנן אם לא בלל כשר א"ר זירא כל הראוי לבילה כו׳. תימה מאי פריך נהי דבדיעבד אמרינן אם לא בלל כשר מ״מ לכתחילה לא בידל כשו מ"ם לכוחותה צריך לבלול הלכך צריך להביא בשני כלים. וי"ל משום דההוא גברא לקרבן גדול איכוון. ותנן הרי עלי להביא בכלי והביא בשני כלים לא אחד והביא בשני כלים לא
יצא. הלכך ס"ד דשפיר טפי
להביא בכלי אחד אפי" בלא
בלילה. ומשני דאפ"ה ראוי
לבלילה בעינן: אין בילה מעכבת. והיינו טעמא משום ילא שנה הכתוב עליו לעכב מעשה קא חשיב האיך עשו ולא לעיכובא איצטריך. ואע״ג דבהקומץ יליף דכלי מקדש אף ז בהקומץ ילין דכלי מקד שאן-מה שבתוכו מדכתיב שניהם מלאים סולת עיכובא לא יליף. ואע"ג דלא שנה קרא לעכב. מ"מ מיסתבר דראוי לבילה בעינן דכיון דהצריך הכתוב בלילה מסתמא צריך שיהא הקרבן ראוי למה שצוה הכתוב לעשות כן. וכן גבי קריאת חליצה אע"ג דלא מעכבא ראוי לקריאה בעינן כדאמרינן ראוי לקריאה בעינן כדאמרינן אלם ואלמת פסולין לפי שאינן באמר ואמרה. וכן גבי קריאת בכורים בעינן ראוי לקריאה בפ' המוכר את הספינה. ותי' אמאי לא בעינן הכא (ראוי) ביאת מים לכתחלה בבית הסתרים. וי״ל דשאני הכא דלא הזכיר ביאת מים בבית הסתרים כמו שהזכיר קריאה בחליצה ובכורים דורחץ את בשרו משמע מאבראי. ומי בשרו משמע מאבראי. ומי" ראוי לביאת מים בעינן כיון דלפעמים נכנס בו המים: אינה צריכה לחוף ולטבול. והא דאמרינן בפ"ק דחולין טבל ועלה ונמצא עליו דבר חוצץ לא עלתה לו טבילה עד . שיאמר ררי לי שלא היה טלי שיאמר ברי לי שלא היה עלי מקודם לכן. התם בשלא חפף סמוך לטבילה. או א"נ התם לטהרות והכא לבעלה. אע"ג דלקמן גרִ"ת ה"מ לטהרות היינו מכלי חרס ואילד. א"נ

היתו מבלי וווס האיקו, א נ התם מיירי לטהרות ומשום דלא בעי חפיפה כלל הלכך צ"ל ברי לי, והכי אמרי בירושלמי פ' כל שעה נדה חופפת וסורקת כהנת אינה חופפת וסורקת נדה כהנת חופפת וסורקת שלא תחלוק בין נדה לנדה. ומפ' התם לפי שרגילה בטבילה לא החמירו להצריכה חפיפה רק לעיוני בעלמא. ר"ת מפרש דבחולין מיירי שנמצא דבר חוצץ על גופו דלא בעי חפיפה והכא בנמצא